

Ábrám és Ábrahám

Az Úr így szólt Ábrámhoz: „Vonulj ki földedről, rokonságod köréből és atyád házából arra a földre, amelyet majd mutatok neked. Nagy néppé teszlek. Megáldalak, és nagyvá tesztem nevedet, s te magad is áldás leszel. Megáldom azokat, akik áldanak téged, de akik átkoznak téged, azokat én is megátkozom. Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.” (Ter 12-1-3)

Isten pedig azt mondta neki: „Én! Nézd, ez az én szövetségem veled. Te népek sokaságának atyja leszel. Ezért ne hívjanak többé Ábrámnak, hanem Ábrahám legyen a neved, mivel népek sokaságának atyjává teszlek. (Ter 17,3-5)

Vizsgáljuk meg először, hogy mi történik Ábrámmal, hogyan válaszol az Úr hívására és mikor, miért, milyen körülmények között változik a neve Ábrahámmá. Először lássuk a Bibliának ezt érintő hét fejezetének főbb cselekményeit, mert így, a történésekkel együtt sokkal teljesebb módon tudjuk szemlélni, elemezni a két név jelentését, a két név hasonlóságát és különbségét.

Ábrámot szólítja az Isten és nagy ígéretet tesz neki: „általad nyer áldást a föld minden nemzetsége”. Ábrám hallgat Isten szavára, útra kel, és megkeresi azt a földet, melyet Isten mutat majd neki (Ter 12,1). Bár felesége meddő, mégis Istenbe vetett hite révén útnak indul. Kánaán földjén több helyen oltárt épít az Úrnak. Az éhínség idejére Egyiptomba menekül (Ter 12,10). Egyiptomból gazdagon tér vissza Kánaán földjére (Ter 12,20). Miután kiszabadítja a fogságba esett Lótót, Melkizedek, az Isten papja megáldja Ábrámot. Erre Ábrám tizedet ad Melkizedeknek mindenéből (Ter 14,18-20). Isten (újból) megígéri neki, hogy sok utódja lesz. Ábrám ezt lehetetlennek látja, mégis hisz az Úrnak. Ekkor, a hite felől megbizonyosodva, az Isten szövetséget köt Ábrámmal és megígéri, hogy a Nílustól az Eufráteszig utódaié lesz a föld (Ter 15,18-20).

A Biblia Ter 17,1-14 szakaszában Isten újból szövetséget köt Ábrámmal, újból megígéri, hogy sok örököse lesz. Ebben a szövetségkötésben az Ábrahám nevet adja neki, mely héberül annyit jelent: sok nemzet atyja. E szakaszban rendeli el Isten a körümetélést, és Ábrahámnak Kánaán földjét ígéri oda. Ezt követően megígéri, hogy egy éven belül fia születik, akit Izsáknak nevez az Isten (Ter 17,15-19).

A Ter 18,1-15 szakaszban három férfi érkezik, akiktől újból ígéretet kap Ábrahám: egy éven belül fia fog születni, de nem akárkitől, hanem

idős feleségétől. A három férfi (akik vezető személyét „az Úr”-nak nevezi a Biblia) megerősíti az Ábrámnak korábban tett ígéretét, mely szerint nem csak népek sokaságának atyja lesz, hanem „benne nyer áldást a föld minden nemzete” (Ter 18,18).

A Bibliában a neveknek jelentésük van. Az Ábrahám név héber nyelven azt jelenti, hogy mindenki atyja. Ezért változtatja meg az Isten a nevét, így fejezi ki a név a küldetését, a héber nyelv szerint.

Érdekes megvizsgálunk azt is, hogy az „eredeti” név, az „Ábrám” szó jelent-e valamit? Talán segíthet minket egy magyar nyelvi vizsgálódás.

A magyar nyelvben az ábra az arcot, az ábrázatom, ábrám az arcomat jelenti. Ez esetben kimondható tehát, hogy magyarul értelmes az Ábrám szó, mely azt jelenti, hogy az Isten saját képére, saját ábrázatára alkotott ember képviselőjével találkozunk itt a Bibliában. Ez a saját képére, hasonlóságára megalkotott ember – aki hitben engedelmeskedik neki – ez Ábrám, és általa nyer áldást a föld minden nemzetsége. (Isten az áldását jellemzően az embereken keresztül közvetíti a föld minden népéhez – mind a mai napig.)

A teremtés ezen aktusát a másik oldalról vizsgálva, érdekes újból anyanyelvünket elemezni. A magyar nyelvben az „i” és az „ö” betűk hasonló hangzásúak. Tehát a magyar nyelv szerint az Isten és az Östen ugyanúgy érthető, ugyanarra a személyre utaló név (ez csupán egy tájszólás jellegű különbség). Amennyiben ezt a kis cserét megtesszük, akkor értelmes összefüggést tudunk felfedezni, hiszen az Östen az ember szemszögéből nézve az ős tenmagad, az ember ősi „prototípusa”, mert az Isten saját képére és hasonlóságára teremtette az embert. Így szépen kiegészíti egymást a két oldal. Az ős tenmagad, vagyis az Isten megalkotta a saját ábrázatára legjobban hasonló embert, Ábrámot.

A magyar nyelvi vizsgálódáson keresztül tehát érdekes megállapításra juthatunk. A sok ezer éves Bibliában fellelhető két név (Ábrám és Isten) a mai magyar nyelvet beszélők számára értelmes és ugyanakkor mély tartalommal bíró magyarázatot tud adni az egész teremtéstörténet lényegét illetően.

Jánossy Gábor
(Tengernek Csillaga, XVI/3.)

